

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту і логістики

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**на тему: Корпоративні благодійні соціальні проекти як вияв
соціальної відповідальності бізнесу**

ШИФР КРБ. МІЛ.1.111-03.1.39

Здобувачка Олександра ЮРАШ

Керівник к.е.н., доц. Дмитро РАДУЛОВ

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 17.05.2023 р., протокол № 15

Завідувач

кафедри менеджменту і логістики _____ Ірина СЕДІКОВА

(підпис)

Одеса – 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми. Кваліфікаційна робота присвячена вивченню питання, яке актуальне сьогодні для багатьох підприємств та держав – це вивчення соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність належить до низки вічно актуальних проблем, однак її розуміння значною мірою залежить від суспільних перетворень. Питання соціальної відповідальності набувають популярності як з точки зору дослідницького напрямку, так і у практиці менеджменту міжнародних та вітчизняних компаній. Існує безліч дискусій з цього приводу, але висновок один: навіть якщо підприємство виконує вимоги законодавства і дотримується норми ділової етики, своєчасно надає річний звіт стосовно соціальної відповідальності – це не обов’язково свідчить про те, що підприємство є соціально відповідальним.

У першому розділі **«Теоретичні аспекти соціальної відповідальності підприємства»** визначено сутність соціальної відповідальності, її види та принципи; досліджено методи оцінювання ефективності та результативності соціальної відповідальності підприємств; зроблено висновки.

У другому розділі **«Аналіз реалізації соціальної відповідальності на ПП «Хаджибей 2005»** проведено моніторинг динаміки кондитерського виробництва; наведена загальна характеристика діяльності та показники економічної діяльності ПП «Хаджибей 2005»; проаналізовано здійснення соціальної відповідальності ПП «Хаджибей 2005». Зроблено висновки.

У третьому розділі **«Перспективи розвитку системи соціальної відповідальності ПП «Хаджибей 2005»** запропоновано дорожню карту розвитку соціального проєкту «NoSugar»; обґрунтовано економічну доцільності проєкту «NoSugar». Зроблено висновки.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 62 сторінки, 21 таблицю, 7 рисунків. Перелік посилань нараховує 31 найменування.

Ключові слова: соціальна відповідальність, кондитерський ринок, соціальні види продукції, проєкт.

SUMMARY

Actuality of theme. The qualification work is devoted to the study of an issue that is relevant today for many enterprises and countries - the study of social responsibility. Social responsibility is one of the most pressing issues, but its understanding largely depends on social change. Issues of social responsibility are gaining popularity both in terms of research and in the practice of management of international and domestic companies. There is a lot of discussion about this, but one conclusion is that even if a company complies with the law and adheres to business ethics, it provides a timely annual report on social responsibility - this does not necessarily indicate that the company is socially responsible.

The first section «**Theoretical aspects of social responsibility of the enterprise**» defines the essence of social responsibility, its types and principles; methods of evaluating the effectiveness and efficiency of social responsibility of enterprises are studied; conclusions are drawn.

In the second section «**Analysis of the implementation of social responsibility at CJSC «Odesakonditer»**» monitored the dynamics of confectionery production; the general characteristics of activity and indicators of economic activity of CJSC «Odesakonditer» are given; the implementation of social responsibility of CJSC «Odesakonditer» is analyzed. Conclusions are made.

The third section «**Prospects for the development of the social responsibility system of CJSC «Odesakonditer»**» offers a roadmap for the development of the social project «NoSugar»; the economic feasibility of the NoSugar project is substantiated. Conclusions are made.

The bachelor's thesis contains 62 pages, 21 tables, 7 figures. The list of links includes 31 items.

Key words: social responsibility, confectionery market, social types of products, project.

ЗМІСТ	СТОР
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність соціальної відповідальності, її види та принципи	9
1.2. Оцінювання ефективності та результативності соціальної відповідальності підприємств	13
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ПП «ХАДЖИБЕЙ 2005»	21
2.1. Динаміка кондитерського виробництва	21
2.2. Загальна характеристика діяльності та показники економічної діяльності ПП «Хаджибей 2005»	30
2.3. Аналіз здійснення соціальної відповідальності ПП «Хаджибей 2005»	40
Висновки до розділу 2	46
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПП «ХАДЖИБЕЙ 2005»	48
3.1. Дорожня карта розвитку соціального проєкту «NoSugar»	48
3.2 Обґрунтування економічної доцільності проєкту «NoSugar»	54
Висновки до розділу 3	56
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59

ВСТУП

Актуальність теми. Кваліфікаційна робота присвячена вивченню питання, яке актуальне сьогодні для багатьох підприємств та держав – це вивчення соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність належить до низки вічно актуальних проблем, однак її розуміння значною мірою залежить від суспільних перетворень. Питання соціальної відповідальності набувають популярності як з точки зору дослідницького напрямку, так і у практиці менеджменту міжнародних та вітчизняних компаній. Існує безліч дискусій з цього приводу, але висновок один: навіть якщо підприємство виконує вимоги законодавства і дотримується норми ділової етики, своєчасно надає річний звіт стосовно соціальної відповідальності – це не обов'язково свідчить про те, що підприємство є соціально відповідальним.

Саме тому важливим буде розібратися у питанні – у чому полягає сутність соціальної відповідальності підприємства, адже у сучасному світі вона є однією з найбільш важливих складових оптимального стратегічного планування на підприємстві та у розбудові соціально-орієнтованої економіки держави.

Ступінь дослідження проблеми. Питання корпоративної соціальної відповідальності і гідної праці у системі соціально-трудоких відносин висвітлювалася у працях Т. Костишиної, В. Куценко, Е. Лібанової, Н. Лук'янченко, В. Онікієнко. Ці питання у контексті корпоративної соціальної політики розглядалися у працях О. Амоши, Н. Волгина, В. Єгорова, О. Костюка, Г. Назарової, О. Новікової, А. Поважного, В. Пономаренка, М. Чумаченко, О. Ястремської та ін.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є дослідження системи соціальної відповідальності на підприємстві, аналізу джерел її формування, розроблення та обґрунтування напрямів ефективності управління соціальної відповідальності на ПП «Хаджибей 2005».

Досягнення поставленої мети зумовлює вирішення наступних **завдань**:

- визначити сутність соціальної відповідальності, її види та принципи;
- дослідити методи оцінювання ефективності та результативності соціальної відповідальності підприємств;
- провести моніторинг динаміки кондитерського виробництва;
- навести загальна характеристика діяльності та показники економічної діяльності ПП «Хаджибей 2005»;
- проаналізувати здійснення соціальної відповідальності ПП «Хаджибей 2005»;
- запропонувати дорожню карту розвитку соціального проекту «NoSugar»;
- обґрунтувати економічну доцільності проекту «NoSugar».

Об'єктом дослідження є процеси впровадження соціальної відповідальності як одного з головних чинників стійкого розвитку та механізму управління на підприємстві.

Предметом дослідження виступають теоретичні та практичні аспекти формування соціальної відповідальності підприємства, зокрема ПП «Хаджибей 2005».

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи застосовувалася сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання: метод аналогії (уточнення сутності поняття), аналізу (аналіз фінансового стану підприємства), синтезу (систематизація визначень поняття), метод порівняння (зіставлення фактичних даних звітного періоду та попередніх років досліджуваних підприємств), метод моделювання (прогнозування доходу).

Інформаційно-нормативну базу роботи склали монографії та наукові статті; підручники вітчизняних та закордонних авторів; матеріали наукових конференцій, а також статутні та організаційно-розпорядчі матеріали.

Практичне значення одержаних результатів. Результати проведеного дослідження можуть бути використані на ПП «Хаджибей 2005»

для підвищення ефективності діючої системи соціальної відповідальності підприємства.

ВИСНОВКИ

Отже, проведене дослідження дозволяє зробити такий висновок, що у сучасному світі, в епоху посилення глобалізаційних процесів у світовій економіці, питанням соціальної відповідальності приділяється підвищена увага. Бути соціально відповідальним підприємством - це не тільки модно, а й стратегічно вірно, оскільки вона є основою сталого розвитку підприємства.

Соціальна відповідальність бізнесу отримує все більшу популярність в сучасному світі. Хоча вона не носить обов'язкового характеру, закріпленого юридичними документами, але є значущою функціональною складовою кожного успішного бізнесу. Вітчизняні і зарубіжні дослідники відзначають, що головним в понятті соціальної відповідальності повинна бути добровільність внеску в соціальну сферу, поза рамками визначеного законом мінімуму. Ведення соціально-відповідального бізнесу допомагає уникнути переростання соціальних проблем під час кризи, який може негативно позначитися на роботі компанії.

Розвиток соціальної відповідальності в Україні близький до загальносвітової тенденції поступової інтеграції концепції у корпоративну стратегію, переходу до ідеології соціальних інвестицій, відповідаючи довгостроковим інтересам як суспільства, так і бізнесу. Незважаючи на існуючі проблеми та враховуючи недовгу історію українських компаній у проектах з СВ, теперішній стан соціальної відповідальності в Україні можна оцінити позитивно. Тому відокремлення стратегії соціального розвитку як самостійної функціональної стратегії є необхідністю, проголошеною реаліями сьогодення. В умовах соціально-орієнтованої економіки, перманентного зростання цін і відчутних інфляційних процесів, особливого значення набуває соціальна захищеність персоналу підприємства, мотивація щодо ефективної реалізації загальної стратегії розвитку підприємства. Підсумовуючи все вище сказане, можна сказати, що будь-яке підприємство існує в суспільстві. Воно впливає на суспільство через виробництво товарів і послуг, екологічного, економічного, соціального впливу. Соціальна

відповідальність дозволяє компаніям робити індивідуальний вибір програм, що відображає цілі і бачення компанії. Розробка програми соціальної відповідальності дозволить підприємствам відповідально підходити до своєї діяльності, розглядати їх вплив на суспільство в перспективі, передбачаючи проблеми та вирішуючи їх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдулаев К.Н. та ін. Корпоративне управління: процеси, стратегії, технології: колективна монографія. Херсон : Гельветика, 2015. 536 с.
2. Антохов А.А. Регіональна економіка та інтелектуалізація суспільства: інноваційні аспекти взаєморозвитку: монографія. Львів: ПП «Видавництво» «БОНА» 2016. 420 с.
3. Антошко Т.Р. Впровадження корпоративної соціальної відповідальності на промислових підприємствах: моногр. К.: НТУУ «КПІ», 2013. 275 с.
4. Ахновська І.О., Лепіхова О.Ю. Механізм впровадження корпоративної соціальної відповідальності на підприємствах України. Економіка і організація управління. 2016. № 1 (21). С. 36–44.
5. Бандирська О.В. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні. Актуальні проблеми економіки. 2009. № 10 (100). С. 60–64.
6. Баюра Д.О., Червіна Ю.В. Соціальна відповідальність як елемент сталого розвитку інтегрованих структур. Теоретичні та прикладні питання економіки. 2013. Вип. 28. Т. 1. С. 151–157.
7. Березіна О.Ю. Сучасні моделі корпоративної соціальної відповідальності. Економічний простір. 2010. № 41. С. 194–202.
8. Березіна О.Ю. Теоретичні підходи до визначення поняття «корпоративна соціальна відповідальність». Економічні науки. 2010. Вип. 3. Ч. 1. С. 223–225.
9. Боднарук О.В. Європейський досвід державного регулювання корпоративної соціальної відповідальності. Менеджер. 2016. №2 (71). С. 41–48.
10. Вигівська І.М., Хоменко Г.Ю., Шумило К.В. Соціально-відповідальне інвестування: сутність, ризики та перспективи розвитку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2017. № 3 (38). С. 3–7.

11. Гессен А.Є. Становлення системи корпоративної соціальної відповідальності. Вісник Дніпропетровської державної академії : економічні науки. 2009. № 2 (22). С. 25-30.
12. Герасименко Г.В. Соціальні інвестиції: витоки ідеї та теоретичне обґрунтування поняття. Вісник ЖДТУ. 2012. № 2 (60). С. 22–23.
13. Євтушенко В.А. Оцінка корпоративної соціальної відповідальності: методи, об'єкти, показники. Вісник НТУ «ХПІ». 2013. № 46 (1019). С. 55–61.
14. Жмай А.В. Корпоративна соціальна відповідальність: перспективи та можливості серед підприємств малого та середнього бізнесу в Україні. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління, 2015. Том 14. Вип. 2 (30). С. 185–193.
15. Ковалевська А.В., Кусик Н.Л. Корпоративна соціальна відповідальність: навч. посібник. Харків: СІМ, 2014. 528 с.
16. Коваленко Є.В. Зарубіжний досвід формування національних моделей корпоративної соціальної відповідальності. Механізм регулювання економіки. 2016. № 1. С. 108–111.
17. Колот А.М., Грیشнова О.А. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку : монографія. Київ: КНЕУ, 2012. 501 с.
18. Корпоративна соціальна відповідальність / за заг. ред. Т. С. Смовженко, А. Я. Кузнецової. Вид. друге, виправл. і доповн. К. : УБС НБУ, 2010. 314 с.
19. Котлер Ф., Лі Н. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. С. Яринич. Київ : Стандарт, 2005. 302 с.
20. Кривоус В. Корпоративна соціальна відповідальність у контексті формування партнерських взаємовідносин між державою, бізнесом та суспільством. Журнал європейської економіки. 2016. Т. 15, № 2. С. 172-182.

21. Крикун В.А. Сутність та еволюція концепції соціальної відповідальності бізнесу. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 6. Ч. 1. С. 91–95.

22. Мельник С. Оцінка якості трудового життя на виробничому рівні: методичні підходи. Україна: аспекти праці 2017. №5. С. 3-10.

23. Мних О.Б. Актуальні проблеми впровадження концепції соціальної відповідальності корпоративних структур. 2013. № 12. С 168-175.

24. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність: Навч. посіб. Київ: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 180 с.

25. Петрашко Л.П. Корпоративна соціальна відповідальність в українській бізнес-практиці. Міжнародна економічна політика. 2011. Вип. 1–2 (14–15). С. 115–141.

26. Романуха О.М. Розвиток корпоративної соціальної відповідальності в Україні. Вісник Хмельницького національного університету. 2016. № 2. Т. 1. С. 198–204.

27. Самойлик Ю.В. Стратегічні напрями соціальної політики підприємства. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2011. № 4 (49). С. 198–203.

28. Соціальна відповідальність : теорія і практика розвитку. К.: КНЕУ, 2012 500 с.

29. Смолін І. В. Стратегічне планування розвитку організації. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 344 с.

30. Смоленніков Д.О. Роль екологічної відповідальності бізнесу на шляху сталого розвитку. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2013. № 4. С. 35–39.

31. Стандарти ISO. ISO 26000 URL:
<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:26000:ed-1:v1:en>